

VU Research Portal

Melchior Leydecker (1642-1721)

Hoek, P.C.

2013

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Hoek, P. C. (2013). *Melchior Leydecker (1642-1721): Een onderzoek naar de structuur van de theologie van een gereformeerd scholasticus.* [, Vrije Universiteit Amsterdam].

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Inhoudsopgave

Woord vooraf	10
Hoofdstuk 1 ~ Inleiding, onderzoeksvragen en methode	12
1.1 Inleiding	12
1.2 Theologiehistorische vraag	13
1.2.1 <i>De stand van het onderzoek</i>	13
1.2.2 <i>Scholastiek: een begripsbepaling</i>	18
1.3 Systematische vraag	22
1.3.1 <i>Materiële continuïteit</i>	22
1.3.2 <i>Modaal-ontologisch model</i>	24
1.3.3 <i>De leer van de goddelijke eigenschappen</i>	27
1.4 Opzet en werkwijze	31
1.4.1 <i>Onderzoeksvragen</i>	31
1.4.2 <i>Opzet en methode</i>	31
1.5 Tekstmateriaal	33
Hoofdstuk 2 ~ Melchior Leydecker: aspecten van leven en werk	36
2.1 Inleiding	36
2.2 Afkomst en jeugd (1642-1657)	38
2.2.1 <i>Sociale achtergrond</i>	38
2.2.2 <i>Religieuze achtergrond</i>	40
2.2.3 <i>Educatieve achtergrond</i>	45
2.3 Student (1657-1662)	48
2.3.1 <i>Utrecht (1657-1660): G. Voetius</i>	48
2.3.2 <i>Leiden (1660-1662): J. Hoornbeeck en J. Coccejus.</i>	57
2.4 Predikant (1663-1678)	61
2.4.1 <i>Algemeen</i>	61
2.4.2 <i>Theologisch preludeum</i>	62
2.5 Hoogleraar (1678-1721)	66
2.5.1 <i>Utrecht: 'met een derde Professor voorsien'</i>	66
2.5.2 <i>Theologische positie</i>	69
2.5.3 <i>Theologisch debat</i>	73
2.5.4 <i>Theologische breedte</i>	76
Hoofdstuk 3 ~ Godsleer	
3.1 Inleiding	79
3.2 De kenbaarheid van God	79
3.2.1 <i>Gedifferentieerd kennisbegrip</i>	79
3.2.2 <i>God en Zijn namen</i>	87

3.3	De leer van de goddelijke eigenschappen	88
3.3.1	<i>De verhouding van wezen en eigenschappen</i>	91
3.3.2	<i>De distinctie incommunicabilia - communicabilia</i>	107
3.4	De onmededeelbare eigenschappen	109
3.5	De mededeelbare eigenschappen	112
3.6	Triniteit	115
3.7	Evaluatie	122

Hoofdstuk 4 ~ Gods kennis, scientia **125**

4.1	Inleiding	125
4.2	Structuur	125
4.3	Scientia simplicis intelligentiae	127
4.4	Scientia visionis	129
4.4.1	<i>Mogelijke, feitelijke en toekomstige standen van zaken</i>	140
4.4.2	<i>Excurs: theologisch begrippenmateriaal</i>	143
4.4.3	<i>Tussenbalans</i>	147
4.5	Middenkennis	154
4.6	Evaluatie	157

Hoofdstuk 5 ~ Gods wil, voluntas **159**

5.1	Inleiding	159
5.2	Het begrip voluntas	159
5.3	De verhouding van voluntas en potentia	163
5.4	Het object van de goddelijke wil	169
5.4.1	<i>Het gekende goede</i>	169
5.4.2	<i>Het kwade</i>	170
5.5	Kwalificaties van de goddelijke wil	175
5.6	Evaluatie	178

Hoofdstuk 6 ~ Gods macht, potentia **180**

6.1	Inleiding	180
6.2	Een interpretatief probleem	180
6.3	Gods vermogen: het begrip potentia	182
6.3.1	<i>De begrippen 'mogelijk', 'onmogelijk' en 'contradictoir'</i>	183
6.3.2	<i>Ontologische consequenties</i>	191
6.4	Potentia Dei absoluta	194
6.5	Potentia Dei ordinata	196
6.6	De goddelijke volmacht – het begrip potestas	198
6.7	Evaluatie	200

Hoofdstuk 7 ~ God en werkelijkheid: predestinatie en providentie	202
7.1 Inleiding	202
7.2 De leer van de goddelijke decreten	203
7.3 Contouren van de predestinatieleer	210
7.4 Tussenbalans	215
7.5 De leer van de goddelijke providentie	216
7.6 De aard van de conservatio	219
7.7 De goddelijke providentie en de menselijke wil	220
7.8 Eerste en tweede oorzaken	228
7.9 Thomas Bradwardine, de augustijns-fransiscaanse traditie	230
7.10 Evaluatie	233
Hoofdstuk 8 ~ Wijdere omtrekken	236
8.1 Inleiding	236
8.2 Theologiebegrip	236
8.3 De openbaring	242
8.4 Antropologie	247
8.5 Christologie	253
8.5.1 <i>De persoon van Christus</i>	253
8.5.2 <i>Het ambt van Christus</i>	255
8.5.3 <i>Christus' vernedering en verhoging</i>	257
8.5.4 <i>De verwerving van het heil</i>	259
8.5.5 <i>Jezus de Messias</i>	262
8.6 Evaluatie	264
Hoofdstuk 9 ~ Conclusies, evaluatie en uitzicht	266
9.1 Inleiding	266
9.2 Theoloog en vrome in een Zeeuws decor	266
9.3 Een zelfstandig denker	268
9.4 Structuren	271
9.5 De augustijns-fransiscaanse traditie	281
9.6 Scholastiek heden ten dage	282
Samenvatting	287
Summary	292
Bijlage I. Overzicht van de werken van Melchior Leydecker	296
Bijlage II. Het handschrift van Melchior Leydecker	302
Bijlage III. The story of the hermit.	303
Lijst van Geraadpleegde literatuur	305
Index	317